

התוכן

- פרק ראשון – ברכות 3
- פרק שני – יוצאים לדרך 14
- פרק שלישי – נופים 29
- פרק רביעי – בית 46
- פרק חמישי – חינוך 55
- פרק שישי – אדם לאדם 66
- פרק שביעי – אומנות 76
- פרק שמיני – נשים 89
- פרק תשיעי – אדם וטבע 100
- פרק עשירי – שפה 112

- זכויות יוצרים 124

מבנה הספר

הספר "עברית בשניים" מציע למידה בדגש רב-תרבותי, והוא מיועד להוראה בכל כיתה ברמה ב' בעברית. הספר בנוי מעשרה פרקים לפי נושאים שונים. בסוף הספר ישנם מילונים המסודרים לפי הפרקים, ולאחר המילון של הפרק העשירי מובאות טבלאות של סיכום מילות יחס וסיכום הפועל. לאחר הטבלאות מופיעים מילונים של קבוצות הפועל הנלמדות בכל פרק.

בכל פרק יש טקסט פותח הקשור לנושא הפרק, ולאחריו מספר קטעים בנושא הפרק, הצגה ותרגול של קבוצת פועל חדשה, הצגה ותרגול של מבנים תחביריים, הוראה ותרגול של מילת יחס. כל נושא דקדוקי מוצג בתוך טבלה ובה דוגמות המלוות בדרך כלל בהסבר קצר.

התרגילים המובאים בספר הם מסוגים שונים :

תרגילי אוצר מילים – בתחום המילה, בתחום המשפט ובתוך קטע.

תרגילי פועל – תרגילים טכניים או בתוך הקשר של משפט או בתוך קטע.

הרצאות כורסה – מדור זה מופיע במספר פרקים, ויש בו מספר נושאים להבעה בכתב ובעל פה.

סיפור מסיים פרק – כל פרק מסתיים בסיפור הקשור לנושא הפרק הן מבחינת אוצר המילים הן מבחינת הנושאים הלשוניים.

תרגילי חיזוק – לאחר סיום הפרק מופיעים תרגילי חזרה על כל הנלמד בפרק מבחינה דקדוקית וסמנטית. תרגילי החיזוק נועדו להעשרה ולהרחבה וכן ליישום החומר שנלמד באותו פרק ובפרקים הקודמים.

לכל הקטעים בספר יש **קובצי שמע** מוקלטים והם מסומנים במדריך בסמליל זה . ניתן להשתמש בהם בדרכים שונות, כפי שנוהגים בהבנת הנשמע, למשל להשמיע את הקטע מבלי שהטקסט יהיה לנגד עיני התלמידים ולשאול שאלות מנחות לפני כל פסקה. אפשרות אחרת היא לתת את הקטע הכתוב כתרגיל קלזו של אוצר מילים או פעלים ולבקש מהתלמידים להשלים את המילים תוך כדי האזנה לקטע. אל אתר השמע של הספר, המחולק לפי פרקי הספר בהתאמה, תוכלו להגיע כך :

<https://magnesspress.wixsite.com/hebrew-take-two>

על המדריך

המדריך שלפניכם התגבש תוך כדי ההוראה בכיתות השונות. על המורה להתאים את הרעיון או את הצעת ההוראה לאופי הכיתה שהוא מלמד בה. בנוסף לתהליך הסינון יש לשים לב גם ל**מינון**. המדריך מציע מגוון רב של פעילויות, אך על המורה להפעיל שיקול דעת בכמה פעילויות להשתמש. במדריך מובאות הצעות לצפייה ב**סרטונים** שונים המסומנים בסמליל QR וחשיבותם רבה. הצפייה בסרטונים מחדדת את יכולת הבנת הנשמע, מרחיבה את הנושא מעבר לנאמר בקטע, ומציבה סיטואציה טבעית של הבנת שפה זרה. על המורה לצפות בסרטונים לפני הקרנתם בכיתה ולבדוק את התאמתם לרמת הכיתה. רצוי להכין לכל סרטון שאלות הנחיה לצפייה ולתת אותן לתלמידים טרם הצפייה. כאשר העברית בסרטון ברמה גבוהה, יש לתת שאלה אחת או שתיים שהתלמידים יכולים לענות עליהן. לעיתים רצוי לצפות רק בקטעים מתוך הסרטון או לתת את משימת הצפייה כשיעורי בית. כאמור, בכל מקרה רצוי לצייד את התלמיד בשאלות לצפייה. חלק מועט מהסרטונים מובא בשפה האנגלית. במקרה זה ניתן להשתיק את הקול בסרטון ולהקרינו רק עם הכתוביות בעברית או ללא כתוביות בכלל (במקרים שהעלילה בסרטון ניתנת לניחוש). ניתן גם לתת לתלמידים משימה: לכתוב תסריט בנושא מסוים ואז להקרין את הסרטון. לאחר הצפייה יערכו התלמידים השוואה בין התסריט שלהם לבין הסרטון שהוקרן. אנו מקוות שכל הרעיונות המובאים להלן יסייעו בידיכם בתהליך ההוראה. נשמח לסייע בידיכם בכל שאלה ועניין ואף להציע חומרים נוספים שהיריעה של מדריך זה קצרה מלהכיל.

תודות

לשלי שלוש ון-דן ברוק ולשלומית לוריא על ההערות.
ליהונתן נדב, לרם גולדברג ולשלומי אספר על הליווי.
ליעל קליין על העימוד.
לאביב ספקטור על הוספת סמלילי ה-QR.

פרק ראשון – ברכות עמ' 1-25

טקסטים

כרטיסי ברכה
ברכה לעיד אל-פיטר
עיד אל-פיטר וראש השנה
מה כתוב במילון?
געגועים לילדות
מהו מיתוס?

שירים

ברכות, לאה גולדברג

סיפורים

כך התחיל הכול

כל הטקסטים בפרק הזה מכוונים לפתיחה של שנה חדשה, חיים חדשים, תקשורת בין אנשים, ונקודות ממשק בין תרבויות. הטקסטים הם מסוגות שונות – טקסט עיוני, דיאלוג, הגדרה מילונית, ברכה, שירה, סיפור.

דקדוק

צורת ההרגל
הפועל 'להיות' בעבר
בניין הפעיל – גזרת השלמים – הווה
בניין הפעיל – גזרת השלמים – עבר ועתיד
ביטויי זמן
ציווי בשלילה
משפטי רצייה
בניין הפעיל – שם פעולה
מילות היחס ל, של, את, עם

חלק מהנושאים הדקדוקיים הם חזרה על הנלמד ברמה א' (למשל נטיית מילות היחס ל, של, את, עם, בניין הפעיל בהווה ובעבר), וחלקם פריטים המיוחדים לרמה ב' (הפעיל עתיד, שם פעולה, ציווי בשלילה, צורת ההרגל).

תמונות נוף (עמ' 54)

הקניית מילים – אפשר לספר על מכתש רמון, להביא תמונות של מכתש רמון, תמונות של ההרים, בעלי החיים, נוף המדבר (רצוי להמחיש את המשמעות של הביטוי 'אין-סופי'), נווה מדבר. להסתכל באיור ולשאול כיצד נוצר מכתש (התלמידים צריכים לנחש). אפשר לקפוץ לעמוד 58 ולקרוא את הקטע 'הגאולוגים מסבירים' (כמובן לאחר הכנת אוצר המילים).

לאחר השיחה אפשר לשאול: בישראל יש רק נוף מדברי? כמובן התשובה היא לא. יחד עם התלמידים, לנסות לאפיין את הנוף בישראל (מדבר, נוף ירוק, הרים, אגם גדול וכד'). במקום זאת אפשר לכתוב את המשפט הראשון עד המילים: ישראל היא... והתלמידים צריכים להמשיך את המשפט בעצמם. רק לאחר שינחשו, אפשר להציב את כל הפסקה על הלוח ולשאול אם הם מסכימים עם המשפט.

כדאי להראות את מפת ישראל ולשאול איפה יש יותר יישובים (במרכז ובגליל) או איפה יש פחות יישובים? (בנגב). למה? (השערות: חם, רחוק מהמרכז, אין מספיק עבודה, אין מים...) לכתוב את ההשערות על הלוח, ואחר כך להראות את המשך הפסקה ולסמן ברשימה על הלוח עניינים שאינם מוזכרים בקטע.

נקרא את הקטע ונחפש במפה את היישובים המוזכרים. נחפש את המכתשים ונסמן (מכתש רמון, המכתש הגדול, מכתש ירוחם והמכתש הקטן). כדאי להראות תמונות של המכתשים.

דרך אחרת להטרמת הטקסט היא באמצעות תמונות נוף שונות של ישראל: שלג בחרמון, מדבר בנגב, חורשות הגליל, הכינרת ועוד. באמצעות פסיפס התמונות אפשר לבנות ביחד עם התלמידים את הטקסט ואחר כך להשוות עם הטקסט המופיע בספר. איור המכתש (עמ' 54) – המטרה של משימה זו היא לאמן את התלמידים בתיאור תהליך ושימוש בביטויי זמן שנלמדו ברמה א' (קודם... אחר כך...).

לפני הטקסט או לאחריו כדאי לחזור עם התלמידים על כל הצבעים, ולתת להם לספר אילו צבעים גאוגרפיים יש בארצות שלהם.

כדאי להראות את הסרטון על נופי הארץ "ישראל בת 64" של אייל ברטוב ביוטיוב, ולערוך השוואה בין הנופים בארץ לפי הטקסט לבין הנופים שרואים בסרטון.

<https://www.youtube.com/watch?v=UY107miDfro>

לא רק... אלא גם... (עמ' 55)

במבנה זה שני המשפטים מתקיימים (לעומת המבנה של 'לא... אלא...'). המשפט הבא אחרי 'אלא גם' הוא המשפט המודגש.

אפשר להציג את הנושא באמצעות שיחה על מצפה רמון. את התרגול אפשר לעשות באמצעות האינפורמציה בקטע הראשון: בישראל יש לא רק נוף ירוק, אלא גם נוף צהוב..., במצפה רמון אין רק שועלים, אלא גם נחשים וכד'. לתרגול דומה אפשר

להסתכל בקטע על מצפה רמון. להראות את המבנה עם פועל, שם תואר ושם עצם וכן בזמנים שונים (הם לא רק רוקדים אלא גם שרים, הוא לא רק גבוה אלא גם רזה, היא לא רק רקדנית אלא גם זמרת וכד').

מצפה רמון (עמ' 55)

יש לנו קצת אינפורמציה על האזור של מצפה רמון, אך לא על היישוב עצמו. כשיחתי הכנה אפשר להביא תמונה של אוהד נהרין ולידה להוציא בלון בו הוא אומר: התאהבתי במחול מודרני. יצרתי שפת ריקוד חדשה. בעבר לא הייתי רקדן מפורסם, היום אני אומן מפורסם – בעיקר בגלל שפת הריקוד שהמצאתי. היום אני לא רוקד מפני שאין לי כוח, אבל אני ממשיך ליצור. אני רוקד קצת וגם מצייר. אחרי שנים שהייתי באמריקה, חזרתי לארץ והתיישבתי בגליל. ברחתי מהרעש של העיר הגדולה.

אחרי הבנת המילים והרחבתן (אומנות – אומן/ית, ליצור – יצירה, רקדן/ית – ריקוד, להתיישב ב... – יישוב, מרחק – רחוק – להתרחק מ..., לברוח – בריחה) אפשר לקרוא את הטקסט. להציב על הלוח שאלות מנחות לכל פסקה וכמובן לשאול גם שאלות סורקות.

אחרי הקריאה אפשר לחבר פרסומת למצפה רמון המתחילה כך: בואו למצפה רמון! כאן... וכד'. אפשר לשאול את התלמידים על מקומות נוספים בעולם שהם מכירים ושמעניקים לאדם את השלווה והשקט ליצור, את אפשרות החיבור עם הטבע. אפשר לספר להם שבנו במצפה רמון פלנטריום גדול ולשאול למה דווקא שם. ביוטיוב יש סרטון של שני זמרים השרים על מצפה רמון על רקע מקומות ביישוב.

youtube.com/watch?v=QBfU4MY_93M

ביטויי זמן (עמ' 57)

כל כמה זמן, מתי, כמה זמן – הכנה לשיחה 'סוף העולם שמאלה' – אפשר לתרגל: כל כמה זמן יש הפסקה, כל כמה זמן יש בוחן, כל כמה זמן אתם הולכים לסבא וסבתא / לסרט / לבית קפה / לבקר חברים וכד'. אפשר לשאול על טיסות: כמה זמן הטיסה ליוון / ל..., מתי מתחיל השיעור? מתי מתחיל הסמסטר ועוד. לתת בכיתה משפטי תשובה והם צריכים לשאול: מתי / כל כמה זמן / כמה זמן. למשל: כל שעה וחצי יש הפסקה. התלמידים: כל כמה זמן יש הפסקה וכד'.

סוף העולם שמאלה (עמ' 57)

הדיאלוג מקנה את מילון הזמן המופיעות בתחתיתו: מתי (ב...), כל כמה זמן (כל שעה...), וכמה זמן (שעה, יום...).

רצוי להקנות את המילים בטבלת המילים. הדיאלוג כתוב בשפת דיבור, ולכן צריך לקרוא אותו בנימה של דיבור או להשמיע אותו. המורה יקרא תפקיד אחד והתלמידים